Rámcová pozícia SR k viacročnému finančnému rámcu EÚ po roku 2020

1. Úvod

Viacročný finančný rámec (VFR) na roky 2021 – 2027 bude prvým rozpočtovým rámcom pre 27 krajín Európskej únie (EÚ) po odchode Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska (UK) z EÚ. Význam VFR spočíva najmä v správnom definovaní nástrojov a programov na realizáciu európskych politík a cieľov, ako aj vo vyčlenení primeraných zdrojov na ich financovanie v rozpočte EÚ.

Nový VFR bude musieť reagovať na nové výzvy ako terorizmus, bezpečnostné hrozby, zmena klímy a migrácia. Zároveň by mal mať dostatok zdrojov na tradičné nástroje ako politika súdržnosti a spoločná poľnohospodárska politika, ktoré napomáhajú pri posilňovaní vnútornej súdržnosti a konvergencie v EÚ a zabraňujú tak odstredivým silám a nárastu populizmu naprieč celou EÚ. Ak chce EÚ27 naďalej napredovať bude nevyhnutné zvyšovať investície do oblastí s európskou pridanou hodnotou akými sú výskum, inovácie, digitalizácia a ochrana životného prostredia. Spoločným strategickým cieľom členských štátov EÚ po roku 2020 by malo byť zabezpečenie udržateľného hospodárskeho a sociálneho rozvoja, vyrovnávanie hospodárskych, sociálnych a územných rozdielov a rast konkurencieschopnosti EÚ.

Po odchode UK z EÚ a s novými prioritami Únia potrebuje ambiciózny rozpočet. Členské štáty EÚ by mali prijať svoj podiel zodpovednosti a prispievať do rozpočtu EÚ po roku 2020 viac ako v súčasnosti.

Rámcová pozícia SR obsahuje hlavné priority a dôležité pozície pre rokovania o VFR na roky 2021 – 2027, ktoré reagujú na návrhy Európskej komisie (EK) a vychádza z materiálu „Východiská SR pre rokovania o VFR EÚ po roku 2020“, schváleného Uznesením vlády SR č. 133 zo dňa 28. marca 2018.

2. Návrh Európskej komisie

EK dňa 14. februára 2018 vydala oznámenie *COM(2018) 98 final* Európskemu parlamentu, Európskej rade a Rade s názvom „Nový, moderný viacročný finančný rámec, ktorý Európskej únii umožní efektívne napĺňať priority po roku 2020“. EK v dokumente žiada ambiciózny rozpočet EÚ na roky 2021 – 2027 a navrhuje pre politiku súdržnosti a spoločnú poľnohospodársku politiku mierne zreformovaný súčasný stav.

EK následne dňa 2. mája 2018 zverejnila oznámenie *COM(2018) 321 final* Európskemu parlamentu, Rade EÚ, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov s názvom „Moderný rozpočet pre Úniu, ktorá chráni, posilňuje a obraňuje“ a zároveň aj *Návrh nariadenia Rady, ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 až 2027*, č. *COM(2018) 322 final*.

2.1 Všeobecné prierezové aspekty

Podľa EK skúsenosti posledných rokov ukázali, že i napriek snahám o zlepšenie je rozpočet EÚ veľmi málo pružný, čo limituje rýchlosť a účinnosť reakcií EÚ na rapídne sa meniace prostredie. Prispievajú k tomu najmä rôznorodé a zložité pravidlá financovania, roztrieštenosť a príliš veľké množstvo programov a nástrojov. Preto hlavným princípom viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027 je zvyšovanie **flexibility** naprieč celým rozpočtom. Rozpočet EÚ by sa mal podľa EK riadiť ďalšími zásadami, a to cielenejšie zameranie na európsku pridanú hodnotu, jednoduchosť a transparentnosť, menej byrokracie pre

prijímateľov, praktickosť, orientácia na výsledky, efektívna a účinná implementácia jednotlivých programov a dodržiavanie zásady právneho štátu. EK navrhuje **zachovať sedemročné trvanie viacročného finančného rámca** aj po roku 2020.

Všetky sumy uvedené v tomto dokumente sú vyjadrené v stálych cenách roku 2018, pokiaľ nie je explicitne uvedené inak.

2.2 Príjmová strana rozpočtu EÚ

Všeobecný rozpočet EÚ je zostavovaný na ročnej báze, je vyrovnaný a financovaný tzv. vlastnými zdrojmi, predovšetkým platbami členských štátov do rozpočtu Európskej únie ako aj príjmami z výberu cla.

EK predložila štyri legislatívne návrhy týkajúce sa revízie systému vlastných zdrojov EÚ (platieb členských štátov do rozpočtu EÚ) na obdobie rokov 2021 – 2027, ktoré predpokladajú:

- zachovanie hrubého národného dôchodku (HND) ako hlavného ukazovateľa výpočtu odvodov členských štátov do spoločného rozpočtu EÚ,
- zjednodušenie zdroja založeného na dani z pridanej hodnoty (DPH) od 1. januára 2021,
- zníženie podielu z výberu tradičných vlastných zdrojov (clo), ktorý si členské štáty ponechávajú ako náklady spojené s ich výberom, zo súčasnej úrovne 20 % na 10 %,
- zavedenie troch nových vlastných zdrojov, od 1. januára 2021 EK plánuje zaviesť vlastné zdroje založené na odvode zo systému EÚ na obchodovanie s emisiami (ETS) a odvode na základe množstva nerecyklovaných plastových obalov, a od 1. januára 2023 plánuje zavedenie vlastného zdroja založeného na príjme z harmonizovaného základu korporátnej dane (CCCTB),
- zvýšenie stropu vlastných zdrojov pre platby na 1,29 % a stropu vlastných zdrojov pre záväzky na 1,35 % HND EÚ27,
- postupné odstraňovanie rozpočtových korekcií v priebehu rokov 2021 – 2025. V rokoch 2021 – 2025 by sa podľa EK mali vybraným členským štátom vracať finančné prostriedky v nasledovných objemoch: Nemeckej spolkovej republike (DE) vo výške 8,396 mld. EUR, Holandskému kráľovstvu (NL) vo výške 3,776 mld. EUR, Švédskemu kráľovstvu (SE) vo výške 1,734 mld. EUR, Dánskemu kráľovstvu (DK) vo výške 0,354 mld. EUR a Rakúskej republike (AT) vo výške 0,330 mld. EUR.

Tabuľka 1: Navrhované postupné znižovanie rozpočtových korekcií pre AT, DK, DE, NL a SE uvádzané v mil. EUR

Krajina	2021	2022	2023	2024	2025	Spolu
AT	110	88	66	44	22	**330**
DK	118	94	71	47	24	**354**
DE	2 799	2 239	1 679	1 119	560	**8 396**
NL	1 259	1 007	755	503	252	**3 776**
SE	578	462	347	231	116	**1 734**
Spolu						**14 590**

2.3 Výdavková strana rozpočtu EÚ

EK navrhla pre viacročný rozpočet EÚ v rokoch 2021 – 2027 záväzky v objeme **1 279,41 mld. EUR** v bežných cenách, čo v stálych cenách roku 2018 znamená **1 134,58 mld. EUR**. Rozpočet EÚ tak bude mať k dispozícii **1,11 % HND EÚ27.** Záväzky by sa podľa EK

mali odraziť vo výške (skutočných) platieb 1 246 mld. EUR v bežných cenách, čo je 1,08 % HND EÚ27. Po započítaní mimorozpočtových programov by EÚ mala v rokoch 2021 – 2027 hospodáriť so sumou **1 308,84 mld. EUR** v bežných cenách, čo v stálych cenách roku 2018 predstavuje **1 160,61 mld. EUR**, t. j. nárast o 5 %. EÚ by tak podľa návrhu EK mala mať k dispozícii celkovo pre rozpočet EÚ a mimorozpočtové programy **1,14 % HND EÚ27**.

Tabuľka 2: Porovnanie VFR 2014 – 2020 a návrhu VFR 2021 – 2027 z pohľadu vybraných záväzkov EÚ (vrátane Európskeho rozvojového fondu – ERF)

Výdavkové kapitoly	Záväzky v mld. EUR (stále ceny roku 2018) EÚ27+ERF		Rozdiel medzi VFR 2021-2027 a VFR 2014-2020	
	2014-2020	2021-2027	v mld. EUR	v %
I. Jednotný trh, inovácie a digitálna ekonomika	**116,361**	**166,303**	**+49,942**	**+43 %**
1. Výskum a inovácie	69,787	91,028	+21,241	+30 %
2. Európske strategické investície	31,886	44,375	+12,489	+39 %
3. Jednotný trh	5,100	5,672	+0,572	+11 %
4. Vesmír	11,502	14,404	+2,902	+25 %
II. Súdržnosť a hodnoty	**387,250**	**391,974**	**+4,724**	**+1 %**
5. Regionálny rozvoj a súdržnosť	272,647	242,209	-30,438	-11 %
6. Hospodárska a menová únia	0,273	22,281	-	-
7. Investície do ľudí, sociálnej súdržnosti a hodnôt	115,729	123,466	+7,737	+7 %
III. Prírodné zdroje a životné prostredie	**399,608**	**336,623**	**-62,985**	**-15 %**
8. Poľnohospodárstvo a námorná politika	390,155	330,724	-59,431	-15 %
9. Životné prostredie a klíma	3,492	5,085	+1,593	+46 %
IV. Migrácia a riadenie hraníc	**10,051**	**30,829**	**+20,778**	**+207 %**
10. Migrácia	7,180	9,972	+2,792	+39 %
11. Riadenie hraníc	5,492	18,824	+13,332	+243 %
V. Bezpečnosť a obrana	**1,964**	**24,323**	**-**	**-**
12. Bezpečnosť	3,455	4,255	+0,8	+23 %
13. Obrana	575	17,220	-	-
14. Reakcia na krízu	1,222	1,242	+0,02	+2 %
VI. Susedstvo a svet	**96,295**	**108,929**	**+12,634**	**+13 %**
15. Vonkajšia činnosť	85,313	93,150	+7,837	+9 %
16. Predvstupová pomoc	13,010	12,865	-0,145	-1 %
VII. Európska verejná správa	**70,791**	**75,602**	**4,811**	**+7 %**
ZÁVÄZKY CELKOM	**1 082,320**	**1 134,583**	**52,263**	**+5 %**
PODIEL ZÁVÄZKOV NA HND EÚ 27	**1,16 %**	**1,11 %**	**-**	**-**
Mimorozpočtové výdavky (bez ERF)	**-**	**26,023**	**-**	**-**
PODIEL ZÁVÄZKOV NA HND EÚ 27 vrátane mimorozpočtových nástrojov	**-**	**1,14 %**	**-**	**-**

Tabuľka 3: Detailnejší prehľad programov VFR 2021 – 2027 v cenových úrovniach stálych cien roku 2018 a v bežných cenách

Výdavková položka		VFR 2021 -2027	
		Stále ceny roku 2018 v mld. EUR	Bežné ceny v mld. EUR
I.	**Jednotný trh, inovácie a digitálna ekonomika**	**166,303**	**187,370**
1.	Výskum a inovácie	91,028	102,573
	Horizont Európa	86,596	97,600
	z toho v rámci fondu InvestEU	3,105	3,500
	z toho výskum a inovácie v odvetví potravinárstva, poľnohospodárstva, rozvoja vidieka a bioekonomiky	8,873	10,000
	Program Euratom pre výskum a odbornú prípravu	2,129	2,400
	Medzinárodný termonukleárny experimentálny reaktor (ITER)	5,406	6,070
	Iné	0,002	0,003
2.	Európske strategické investície	44,375	49,973
	Fond InvestEU	13,065	14,725
	Nástroj na prepájanie Európy - Doprava	11,384	12,830
	Nástroj na prepájanie Európy - Energetika	7,675	8,650
	Nástroj na prepájanie Európy - Digitálne technológie	2,662	3,000
	Program Digitálna Európa	8,192	9,194
	Iné	0,177	0,200
	Decentralizované agentúry	1,220	1,374
3.	Jednotný trh	5,672	6,391
	Program jednotného trhu (vrátane COSME)	5,404	6,089
	z toho v rámci fondu InvestEU	1,774	2,000
	Program EÚ pre boj proti podvodom	0,161	0,181
	Spolupráca v oblasti daní (FISCALIS)	0,239	0,270
	Spolupráca v colnej oblasti (CUSTOMS)	0,843	0,950
	Iné	0,087	0,098
	Decentralizované agentúry	0,714	0,804
4.	Vesmír	14,404	16,235
	Európsky vesmírny program	14,196	16,000
	Decentralizované agentúry	0,208	0,235
	Rezerva	10,824	12,198
II.	**Súdržnosť a hodnoty**	**391,974**	**442,412**
5.	Regionálny rozvoj a súdržnosť	242,209	273,240
	Európsky fond regionálneho rozvoja	200,622	226,308
	Kohézny fond	41,374	46,692
	z toho príspevok do Nástroja na prepájanie Európy - Doprava	10,000	11,285
	Podpora pre komunitu cyperských Turkov	0,213	0,240
6.	Hospodárska a menová únia	22,281	25,113
	Program na podporu reforiem (vrátane nástroja na podporu reforiem a nástroja konvergencie)	22,181	25,000
	Ochrana eura proti falšovaniu	0,007	0,008
	Iné	0,093	0,105
7.	Investície do ľudí, sociálnej súdržnosti a hodnôt	123,466	139,530
	Európsky sociálny fond +	89,688	101,174
	z toho zdravie, zamestnanosť a sociálna inovácia	1,042	1,174
	Erasmus+	26,368	30,000
	Európsky zbor solidarity	1,113	1,260
	Kreatívna Európa	1,642	1,850
	Spravodlivosť, práva a hodnoty	0,841	0,947
	Iné	1,185	1,334
	Decentralizované agentúry	2,629	2,965

Výdavková položka		VFR 2021 -2027	
		Stále ceny roku 2018 v mld. EUR	Bežné ceny v mld. EUR
	Rezerva	4,018	4,528
III.	**Prírodné zdroje a životné prostredie**	**336,623**	**378,920**
8.	Poľnohospodárstvo a námorná politika	330,724	372,264
	Európsky poľnohospodársky záručný fond (EPZF)	254,247	286,195
	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV)	70,037	78,811
	Európsky námorný a rybársky fond	5,448	6,140
	Iné	0,878	0,990
	Decentralizované agentúry	0,113	0,128
9.	Životné prostredie a klíma	5,085	5,739
	Program na ochranu životného prostredia a klímy (LIFE)	4,828	5,450
	Decentralizované agentúry	0,257	0,289
	Rezerva	0,814	0,918
IV.	**Migrácia a riadenie hraníc**	**30,829**	**34,902**
10.	Migrácia	9,972	11,280
	Fond pre azyl a migráciu	9,205	10,415
	Decentralizované agentúry	0,768	0,865
11.	Riadenie hraníc	18,824	21,331
	Fond pre integrované riadenie hraníc	8,237	9,318
	Decentralizované agentúry	10,587	12,013
	Rezerva	2,033	2,291
V.	**Bezpečnosť a obrana**	**24,323**	**27,515**
12.	Bezpečnosť	4,255	4,806
	Fond pre vnútornú bezpečnosť	2,210	2,500
	Vyraďovanie jadrových zariadení z prevádzky (Litva)	0,490	0,552
	Jadrová bezpečnosť a vyraďovanie (vrátane Bulharska a Slovenska)	0,555	0,626
	Decentralizované agentúry	1,001	1,128
13.	Obrana	17,220	19,500
	Európsky obranný fond	11,453	13,000
	Vojenská mobilita	5,767	6,500
14.	Reakcia na krízu	1,242	1,400
	Mechanizmus Únie v oblasti civilnej ochrany (rescEU)	1,242	1,400
	Iné	–	–
	Rezerva	1,606	1,809
VI.	**Susedstvo a svet**	**108,929**	**123,002**
15.	Vonkajšia činnosť	93,150	105,219
	Nástroj na podporu susedskej, rozvojovej a medzinárodnej spolupráce	79,216	89,500
	Humanitárna pomoc	9,760	11,000
	Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika (SZBP)	2,649	3,000
	Zámorské krajiny a územia (vrátane Grónska)	0,444	0,500
	Iné	0,949	1,070
	Decentralizované agentúry	0,132	0,149
16.	Predvstupová pomoc	12,865	14,500
	Predvstupová pomoc	12,865	14,500
	Rezerva	2,913	3,283
VII.	**Európska verejná správa**	**75,602**	**85,287**
	Európske školy a dôchodky	17,055	19,259
	Administratívne výdavky inštitúcií	58,547	66,028
	SPOLU	**1 134,583**	**1 279,408**
	v % HND (EÚ 27)	**1,11%**	**1,11%**

Výdavková kapitola I. – Jednotný trh, inovácie a digitálna ekonomika

EK navrhuje pre túto výdavkovú kapitolu **166,3 mld. EUR**, ktorá bude zahŕňať investície do výskumu a inovácií, kľúčovej strategickej infraštruktúry, posilňovania jednotného trhu a do strategických vesmírnych projektov.

Pre podporu **výskumu a inovácií** EK navrhuje **91,03 mld. EUR**. V nadväznosti na končiaci program Horizont 2020 financovanie výskumu a inovácií je navrhované prostredníctvom nového programu **Horizont Európa** s alokáciou **86,6 mld. EUR**, ktorý bude i naďalej podporovať špičkový výskum a cielenejšie sa zameria na inovácie. Samostatné prostriedky v rámci Horizontu Európa budú vyčlenené na fond **InvestEU** vo výške **3,11 mld. EUR** a na **výskum a inovácie v odvetví potravinárstva, poľnohospodárstva, rozvoja vidieka a bioekonomiky** vo výške **8,87 mld. EUR**. EK navrhuje investície do dvoch špecifických výdavkových položiek zameraných na jadrový výskum. Konkrétne ide o **Program Euratom pre výskum a odbornú prípravu**, ktorý poskytuje finančné prostriedky na jadrový výskum a odbornú prípravu v Európskej únii s navrhovanou alokáciou **2,13 mld. EUR** a na pokračovanie prvého projektu svojho druhu s názvom **Medzinárodný termonukleárny experimentálny reaktor** (ITER), ktorého účelom je vybudovať a prevádzkovať reaktor na testovanie realizovateľnosti jadrovej syntézy ako zdroja energie. Na tento projekt EK navrhuje vyčleniť prostriedky vo výške **5,41 mld. EUR.**

Pre oblasť **strategických investícií EK** plánuje výdavky vo výške **44,38 mld. EUR.** V rámci tejto podkapitoly chce EK nadviazať na úspešnosť Európskeho fondu pre strategické investície ako katalyzátora súkromných investícií a navrhuje vytvorenie nového integrovaného **fondu InvestEU**, ktorý by zjednotil dnes roztrieštené centrálne riadené finančné nástroje. Z fondu by sa poskytovali záruky EÚ s cieľom mobilizovať verejné a súkromné finančné prostriedky na strategické investície na podporu vnútorných politík EÚ. EK navrhuje pre fond InvestEU alokovať **13,07 mld. EUR.** EK taktiež podporuje pokračovanie centrálne riadeného **Nástroja na prepájanie Európy (NPE)** s alokáciou **11,38 mld. EUR** pre celoeurópske siete v oblasti dopravy (pričom ďalších 10 mld. EUR je do NPE – doprava alokovaných z Kohézneho fondu), **7,68 mld. EUR** pre celoeurópske siete v oblasti energetiky a **2,66 mld. EUR** pre celoeurópske siete v oblasti digitálnych technológií. Zároveň EK navrhuje vytvorenie samostatného **Programu Digitálna Európa** s alokáciou **8,19 mld. EUR** zameraného na strategické projekty v oblastiach ako umelá inteligencia, super počítače alebo kybernetická bezpečnosť.

S cieľom zvýšiť konkurencieschopnosť, posilniť postavenie spotrebiteľov a umožniť podnikom a subjektom verejnej správy plne využívať integráciu a otvorenie trhu, **v oblasti jednotného trhu** EK navrhuje investície vo výške **5,67 mld. EUR**. Za týmto účelom EK zavádza nový **Program jednotného trhu** (vrátane COSME) s alokáciou **5,4 mld. EUR,** obnovuje a posilňuje **Program spolupráce v colnej oblasti** (alokácia **0,84 mld. EUR**), **Program spolupráce v daňovej oblasti** (alokácia **0,24 mld. EUR**) ako aj **Program EÚ na boj proti podvodom** (alokácia **0,16 mld. EUR**).

Európska pridaná hodnota a potreba spoločného strategického prístupu sa prejavuje i v oblasti vesmírnej infraštruktúry. V tomto smere EK vyčleňuje na **Vesmírny program** (vrátane programov *Copernicus, Galileo* alebo *EGNOS*) prostriedky vo výške **14,20 mld. EUR**.

Výdavková kapitola II. – Súdržnosť a hodnoty

Kapitola **Súdržnosť a hodnoty** je najväčšou výdavkovou kapitolou v súčasnom návrhu s objemom **391,97 mld. EUR**. Táto výdavková kapitola zahŕňa investície do regionálneho rozvoja a súdržnosti, dokončenia hospodárskej a menovej únie, ako aj do ľudí, sociálnej súdržnosti a hodnôt.

Pre **Regionálny rozvoj a súdržnosť** EK navrhla rozpočet vo výške **242,21 mld. EUR. Európsky fond regionálneho rozvoja** (s alokáciou **200,62 mld. EUR**) a **Kohézny fond** (s alokáciou **41,37 mld. EUR**) majú zvýšiť konvergenciu, znížiť rozdiely medzi regiónmi a čoraz viac podporovať priebeh hospodárskych reforiem v členských štátoch. EK navrhuje pevnejšie prepojiť rozpočet EÚ a európsky semester. Z Európskeho fondu regionálneho rozvoja sa vyčlení **8,43 mld. EUR** (v bežných cenách) na **Európsku územnú spoluprácu**. Z Kohézneho fondu má byť odvedených **10 mld. EUR** do **Nástroja na prepájanie Európy, časť doprava**.

Podľa návrhu EK by SR obálka na politiku súdržnosti mala klesnúť **o 21,7 %, t. j. z 15,1 na 11,8 mld. EUR**, resp. o 10 % zo 14,8 na 13,3 mld. EUR (v bežných cenách). Pri priemernom poklese národných obálok členských štátov v oblasti politiky súdržnosti o 9,9 % v stálych cenách roku 2018, je pokles obálky pre SR o 21,7 % neproporčne vysoký (v podobnej situácii sú i ostatné krajiny V4, Estónska republika (EE), Maltská republika (MT) ale i DE). SR však podľa návrhu EK i naďalej zostáva po EE krajinou s 2. najvyššou intenzitou pomoci na obyvateľa v EÚ (310 EUR na obyvateľa na rok). Popri celkovom znížení prostriedkov pre politiku súdržnosti a regionálny rozvoj za veľmi problematické treba považovať i zníženie samotného **Kohézneho fondu** až o 45 %, resp. 37 % v bežných cenách. Keďže tento fond je určený len pre 15 členských krajín EÚ, ktorých HDP je nižšie ako 90 % priemeru EÚ27 (vrátane SR), jeho značné zníženie bude mať neproporčne veľký dopad práve na najmenej rozvinuté krajiny, ktorým je primárne politika súdržnosti určená.

V rámci politiky súdržnosti EK uplatnila **revidovanú alokačnú metodológiu**. Výpočet alokácie je i naďalej primárne založený na troch kategóriách regiónov a na hodnotách HDP/HND. Celková váha tohto ukazovateľa poklesla iba mierne z úrovne 86 % (vo VFR 2014 – 2020) na 81 % (vo VFR 2021 – 2027). Váha ukazovateľov spojených s trhom práce stúpla z 15 % na 16 %. Do metodiky EK zakomponovala aj ukazovatele z oblasti klimatických cieľov, ich váha predstavuje ale iba 1 %. Váha ukazovateľov z oblasti migrácie (počet migrantov z krajín mimo EÚ) predstavuje 3 %. Európska územná spolupráca, Kohézny fond a najvzdialenejšie regióny majú naďalej osobitné alokačné kritériá.

Popri miernej zmene alokačných kritérií, EK navrhla zmeny v dvoch korekčných mechanizmoch, ktoré majú zásadný vplyv na celkovú výšku národných alokácií. Prvým je tzv. **záchranná sieť *(safety net),*** ktorá vymedzuje pásmo zmien v rozdeľovaní prostriedkov pre jednotlivé členské štáty. Členskému štátu sa nesmie zvýšiť obálka na politiku súdržnosti **o viac ako 8 %** (resp. 0 % pre bohatšie členské štáty) alebo **klesnúť o viac ako 24 %** oproti obdobiu 2014 – 2020**.** Vďaka tomuto pravidlu sa obmedzí výrazný nárast alokácií pre krajiny južnej časti EÚ a bohatšie štáty a zamedzí sa výraznejšiemu poklesu alokácií krajín strednej a východnej Európy. Druhým korekčným mechanizmom v rámci politiky súdržnosti je **stanovenie stropu *(capping).*** Stanovenie stropu vyjadruje absorpčnú kapacitu krajiny, čiže maximálny objem prostriedkov, ktoré môžu byť poskytnuté členskému štátu ako podiel na jeho HDP. Stanovený strop sa v novom návrhu EK má znížiť a diferencovať z 2,35 % HND krajiny na 1,55 % pre krajiny s HND nad 65 % priemeru EÚ, 1,85 % pre krajiny medzi 60 - 65 % priemeru EÚ (týka sa len Lotyšskej republiky) a 2,3 % pre krajiny pod 60% priemeru EÚ (týka sa Bulharskej republiky, Rumunska a Chorvátskej republiky).

Pri politike súdržnosti sú ďalšími rizikovými prvkami zmeny pri čerpaní fondov, a to navrhovaná **znížená miera spolufinancovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov z rozpočtu EÚ** zo súčasných 85 % na navrhovaných 70 % pre menej rozvinuté regióny (všetky regióny SR, okrem Bratislavského kraja) a Kohézny fond, pričom pre prechodné regióny by išlo o zníženie zo 60 % na 55 %, pre rozvinutejšie regióny z 50 % na 40 %.

Návrh EK je problematický i v oblasti **tematickej koncentrácie** vynakladania prostriedkov, pričom EK určuje minimálne limity pre jednotlivé ciele politiky. Toto má potenciál závažne obmedziť využitie fondov na potreby krajiny a môže prekračovať absorpčnú kapacitu krajiny.

EK navrhuje pre obdobie 2021 – 2027 (s čiastočnou výnimkou pre prvý rok) uplatňovať **pravidlo zrušenia záväzkov N+2**, namiesto súčasného N+3, čo môže pre SR znamenať zvýšenie rizika nevyužitia a vrátenia prostriedkov do rozpočtu EÚ (*decommitments)*. Nemenej dôležitým je i návrh EK o **započítavaní DPH** ako oprávneného výdavku len do hodnoty projektu do 5 mil. EUR**.** Takéto pravidlo vytvára prekážky pri financovaní väčších verejných projektov najmä v oblasti dopravy, výskumu, informatizácie a životného prostredia a povedie k zníženiu atraktívnosti Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre žiadateľov.

Taktiež sa navrhuje **zníženie výšky zálohových platieb z EK**, čo bude znamenať pokles o 2,948 mld. EUR oproti programovému obdobiu 2014 – 2020. Z tohto dôvodu sa očakáva dočasný možný výpadok úhrad príjmov za prostriedky EÚ v rozpočte SR.

V rámci podkapitoly **Hospodárska a menová únia**, pre ktorú EK navrhla alokovať **22,28 mld. EUR** je najdôležitejším **Program na podporu reforiem (22,18 mld. EUR)**, ktorý by mal poskytnúť finančnú a technickú podporu na vnútroštátne reformy. Jeho súčasťou budú i **nástroj na podporu reforiem** a **nástroj konvergencie**.

Pre podkapitolu **Investície do ľudí, sociálna súdržnosť a hodnoty** EK navrhla prostriedky vo výške **123,47 mld. EUR**. Táto podkapitola zahŕňa investície nového **Európskeho sociálneho fondu plus** vo výške **89,69 mld. EUR,** ktorý je hlavným nástrojom EÚ na investovanie do ľudského kapitálu v rámci politiky súdržnosti a na podporu uplatňovania zásad Európskeho piliera sociálnych práv. V novom viacročnom finančnom rámci by sa mali navýšiť prostriedky na program **Erasmus+** (na **26,37 mld. EUR**) a **Európsky zbor solidarity** (**1,11 mld. EUR**). Program Erasmus+ je určený žiakom, študentom, mladým ľuďom v neformálnom vzdelávaní, pedagogickým a odborným zamestnancom, pracovníkom s mládežou a športovým pracovníkom a umožňuje im absolvovať časť vzdelávania, či odbornej prípravy v zahraničí, a zlepšiť tak svoje vedomosti, zručnosti a šance uplatniť sa na trhu práce. Program tiež podporuje organizácie, ktoré sa môžu zapájať do projektovej spolupráce v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy, mládeže a športu. Program Európsky zbor solidarity je určený najmä mladým ľuďom pri získavaní nových poznatkov, zručností, zvyšovaní ich angažovanosti v zahraničí a posilňovaní spolupatričnosti. EK tiež navrhuje zriadenie nového **Fondu pre spravodlivosť, práva a hodnoty** s objemom **0,84 mld. EUR**. Hlavným cieľom tohto fondu je udržiavanie otvorených, demokratických a inkluzívnych spoločností, podpora mimovládnych organizácií a organizácií občianskej spoločnosti pri ochrane spoločných hodnôt EÚ. V novom rozpočte EK chce tiež posilniť program **Kreatívna Európa** s alokáciou **1,64 mld. EUR**, ktorého cieľom je i naďalej ochraňovať, rozvíjať a podporovať európsku kultúrnu rozmanitosť a kultúrne dedičstvo Európy.

Výdavková kapitola III. – Prírodné zdroje a životné prostredie

Druhá najväčšia výdavková kapitola v objeme **336,62 mld. EUR** venovaná **prírodným zdrojom a životnému prostrediu** je určená na investície do udržateľného poľnohospodárskeho a námorného sektora a zásobovania bezpečnými a kvalitnými potravinami, ako aj do opatrení v oblasti ochrany klímy a životného prostredia.

Pre poľnohospodárstvo a námornú politiku je určených **330,72 mld. EUR**, pričom pre priame platby a trhovo orientované výdavky, t. j. I. pilier spoločnej poľnohospodárskej politiky v rámci **Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu** to predstavuje sumu **254,25 mld. EUR**. Na realizáciu projektov v rámci **Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka,** t. j. II. piliera je navrhovaná suma **70,04 mld. EUR**. Pre **Európsky námorný a rybársky fond** sú určené prostriedky vo výške **5,45 mld. EUR**.

Podľa návrhu EK celková alokácia EÚ27 pre spoločnú poľnohospodársku politiku klesá o 15 %, v bežných cenách o 3 %. Podľa návrhu EK sa pristúpi k **vyrovnávaniu priamych platieb na hektár** pre členské štáty, ktoré sú pod 90 % priemerom EÚ27, a to vo výške 50 % z rozdielu medzi ich úrovňou priamych platieb v roku 2020 a úrovňou 90 % priemeru EÚ. Toto

by malo viesť k zvýšeniu úrovne priamych platieb pre SR zo 79 % na približne 84 % priemeru EÚ27. EK navrhuje na roky 2021 – 2027 priame platby pre slovenských farmárov celkovo vo výške **2,472 mld. EUR**, resp. 2,782 mld. EUR v bežných cenách, čo je v stálych cenách mierny pokles, no v bežných cenách nárast o 2,7 % v porovnaní s obdobím 2014 – 2020. EK navrhuje tiež **stropovanie priamych platieb farmárov** v závislosti od veľkosti farmy, kde je strop stanovený na 100 tis. EUR s postupným degresívnym odstupňovaním. Pomerne vysoké škrty sú navrhnuté i v oblasti rozvoja vidieka**.** Národné obálky by podľa EK mali byť všetkým krajinám proporcionálne znížené v rozmedzí od -24,8 % do -27,4 %, resp. -13,7 % až - 16,5 % (v bežných cenách). Slovenská **národná obálka rozvoja vidieka** by mala klesnúť o -26,6 % z 1,9 na **1,4 mld. EUR,** resp. o 15,7 % z 1,9 na 1,6 mld. EUR (v bežných cenách).

V novom VFR je plánované výrazné navýšenie prostriedkov na podkapitolu **Životné prostredie a klíma** na **5,09 mld. EUR**, kde najdôležitejším bude pokračovanie **Programu na ochranu životného prostredia a klímy (LIFE)** s **alokáciou 4,83 mld. EUR**. Tento program by mal prispieť najmä k ochrane a zlepšeniu kvality životného prostredia, k zastaveniu a odvráteniu straty biodiverzity ako i k prechodu na obehové, zdrojovo a energeticky efektívne, nízko uhlíkové hospodárstvo, ktoré bude odolné voči zmene klímy.

Výdavková kapitola IV. – Migrácia a riadenie hraníc

Štvrtú výdavkovú kapitolu EK vyčlenila na investície do všestranného prístupu k riadeniu migrácie a posilňovania riadenia vonkajších hraníc s výrazne navýšeným rozpočtom **30,83 mld. EUR.** Dvomi najdôležitejšími nástrojmi v tejto oblasti sú **Fond pre azyl a migráciu** s **rozpočtom 9,97 mld. EUR**, ktorého hlavnými cieľmi sú rozvoj európskeho azylového systému, účinné politiky návratu, boj proti nelegálnej migrácii, a **Fond pre integrované riadenie hraníc** s rozpočtom **8,24 mld. EUR**. Tento bude určený na lepšie riadenie hraníc a víza pre osoby ako aj lepšie technické vybavenie určené na vykonávanie colných kontrol tovaru. Značná časť rozpočtu v rámci tejto kapitoly bude určená pre **decentralizované agentúry** (vrátane FRONTEX), celkovo vo výške **10,59 mld. EUR.**

Výdavková kapitola V. – Bezpečnosť a obrana

Piata výdavková kapitola s alokáciou **24,32 mld. EUR** je venovaná investíciám do bezpečnosti a ochrany občanov, zlepšovania obranyschopnosti Európy a reakcie na krízy. V podkapitole bezpečnosť je navýšený **Fond pre vnútornú bezpečnosť** na **2,21 mld**. **EUR**, ktorý by mal prispievať k potláčaniu terorizmu a radikalizácie, organizovaného zločinu a počítačovej kriminality, ako aj pomáhať obetiam trestnej činnosti. Súčasťou tejto rozpočtovej kapitoly sú prostriedky na vyraďovanie jadrových zariadení z prevádzky v Litovskej republike s podporou vo výške 552 mil. EUR v bežných cenách, v Bulharskej republike vo výške 63 mil. EUR v bežných cenách a **SR 55 mil. EUR v bežných cenách**, vrátane Spoločného výskumného centra (JRC) vo výške 348 mil. EUR v bežných cenách.

S cieľom povzbudiť a mobilizovať spoluprácu členských štátov pri budovaní kapacít potrebných na riešenie spoločných výziev v oblasti bezpečnosti, EK chce vytvoriť nový **Európsky obranný fond** s alokáciou **11,45 mld. EUR**. EK navyše navrhuje, aby EÚ prostredníctvom **NPE** zlepšila strategickú dopravnú infraštruktúru tak, aby bola vhodná pre **vojenskú mobilitu**, na čo vyčlenila **5,77 mld. EUR.**

V snahe rýchlo reagovať na neočakávaný vývoj prírodných alebo antropologických pohrôm, EK navrhuje posilniť **Mechanizmus Únie v oblasti civilnej ochrany (rescEU)**, a to do výšky **1,24 mld. EUR.**

Výdavková kapitola VI. – Susedstvo a svet

EK zamýšľa alokovať pre oblasť vonkajšej činnosti a predvstupovej pomoci **108,93 mld. EUR**. Rozhodujúca časť prostriedkov má byť koncentrovaná do **Nástroja susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce** a to vo výške **79,22 mld. EUR**. Tento nástroj je určený na podporu partnerov EÚ v procese politickej a ekonomickej transformácie, posilňovania stability a demokracie, prekonania chudoby. Ďalšími v rámci šiestej výdavkovej kapitoly sú samostatný nástroj **Humanitárna pomoc** s alokáciou **9,76 mld. EUR**, ale aj prostriedky určené na **Spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku** vo výške **2,65 mld. EUR**, či novovytvorený nástroj **Spolupráca so zámorskými krajinami a územiami (vrátane Grónska)** s rozpočtom **0,44 mld. EUR**, ktorý by mal podporovať a posilňovať väzby medzi EÚ a 13 zámorskými krajinami a územiami prepojenými s Dánskym kráľovstvom, Francúzskou republikou a Holandským kráľovstvom. Na **Predvstupovú pomoc** EK navrhuje vyčleniť prostriedky vo výške **12,87 mld. EUR**.

Výdavková kapitola VII. – Európska verejná správa

EK navrhuje financovať administratívne fungovanie EÚ sumou **75,60 mld. EUR**. Návrh počíta s vytvorením špeciálneho rozpočtového limitu pre dôchodky zamestnancov pracujúcich v inštitúciách EÚ a pre európske školy **(17,06 mld. EUR)** a osobitne pre bežné výdavky EK a ostatné inštitúcie EÚ **(58,55 mld. EUR).**

Mimorozpočtové výdavky

EK navrhuje 6 mimorozpočtových nástrojov, pričom **Európsky rozvojový fond** (ERF), ktorý je v súčasnosti mimorozpočtovým nástrojom, chce EK v novom VFR začleniť do kapitoly VI Susedstvo a svet. Medzi osobitné mimorozpočtové nástroje patria **Rezerva na núdzovú pomoc** s alokáciou **4,2 mld. EUR**, určená na poskytovanie dodatočných finančných prostriedkov do niekoľkých odvetvových programov v prípade krízy. Ďalej to je **Fond solidarity Európskej únie** s alokáciou **4,2 mld. EUR**, ktorého úlohou je reagovať na veľké prírodné katastrofy. Ďalším nástrojom je **Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii**, ktorý poskytuje jednorazovú pomoc prepusteným pracovníkom pri významnom počte neočakávaných prepúšťaní v dôsledku nepriaznivých účinkov ekonomických zmien. Jeho rozpočet je **1,4 mld. EUR.** Ďalšími nástrojmi sú **Európsky mierový nástroj** vo výške **9,22 mld. EUR**, ktorý by mal financovať spoločné náklady na vojenské operácie a **Európsky nástroj stabilizácie investícií**, ktorého výška sa bude odvíjať od menového príjmu z emisie peňazí. Spoločne by mimorozpočtové prostriedky mali tvoriť **26,02 mld. EUR**.

ERF, ktorý EK chce začleniť do kapitoly **VI. Susedstvo a svet** by mal mať alokáciu **30,5 mld. EUR**, z ktorej sa však bude odvádzať **2,3 mld. EUR** do **Mierového nástroja pre Afriku** a pre **Zámorské krajiny a územia** by z ERF mala byť vyčlenená približne **1 mld. EUR.**

3. Rámcová pozícia SR k viacročnému finančnému rámcu EÚ po roku 2020

Po analýze návrhov EK a ich dopadov na SR, zohľadňujúc geopolitický a ekonomický vývoj, súčasné a možné budúce výzvy, ako aj doterajšie skúsenosti s rokovaniami o viacročných finančných rámcoch EÚ pre obdobia rokov 2007 – 2013 a 2014 – 2020, sú **pre rámcovú pozíciu SR navrhované nižšie uvedené hlavné priority a ďalšie dôležité pozície SR pre rokovania o VFR 2021 – 2027**. Ide o priority a dôležité pozície s najväčším dopadom

na SR, a nie o taxatívne vymenovanie všetkých oblastí, ktoré budú pre SR významné počas rokovaní o VFR 2021 – 2027.

Rámcová pozícia SR vychádza z materiálu „Východiská SR pre rokovania o viacročnom finančnom rámci Európskej únie po roku 2020“ schváleného Uznesením vlády SR č. 133 zo dňa 28. marca 2018. Súčasťou presadzovaných priorít a dôležitých pozícií budú tiež priority identifikované v materiáli „Návrh východiskovej pozície Slovenskej republiky k politike súdržnosti EÚ po roku 2020“, schválenom Uznesením vlády SR č. 25 zo dňa 17. januára 2018.

3.1 Hlavné priority SR

1) **Nárast celkovej výšky VFR 2021 – 2027.** Vzhľadom na narastajúci rozsah spoločných európskych politík, **SR považuje za správne, aby všetky členské štáty EÚ prispievali do rozpočtu EÚ viac ako v súčasnosti** (t. j. viac ako súčasných približne 1 % HND EÚ 28). Navýšenie zdrojov je podmienkou pre rozumnú rovnováhu medzi dlhodobými politikami a novými výzvami. SR sa súčasne bude snažiť o zvyšovanie efektívnosti vynakladania výdavkov EÚ, osobite v administratívnej oblasti.

2) **Stabilné a jasné podmienky financovania z rozpočtu EÚ. SR požaduje zachovanie súčasných podmienok spolufinancovania pre všetky kategórie regiónov a dosiahnutie lepšej rovnováhy pri zadefinovaní všeobecných finančných podmienok.** Preto nesúhlasíme s návrhom EK pri zadefinovaní všeobecných finančných podmienok, a to najmä maximálnej výšky národného spolufinancovania pre jednotlivé kategórie regiónov EÚ, kde EK chce zvýšiť národné spolufinancovanie pre menej rozvinuté regióny (celé územie SR, okrem Bratislavského kraja) z 15 % na 30 %. V prípade rozvinutejších regiónov, medzi ktoré patrí aj Bratislavský kraj, je to nárast z 50 % na 60 %. Pri čerpaní prostriedkov určených na politiku súdržnosti bude žiaduce zachovanie pravidla využívania prostriedkov N+3, namiesto navrhovaného pravidla N+2. Problematická je i navrhovaná výška a systém zálohových platieb, zrušenie počiatočnej zálohovej platby, ako problematické vidíme financovanie technickej pomoci len na základe paušálnej sadzby, obmedzenie počtu žiadostí o platbu a termínov, do kedy je ich možné predkladať na EK, ponechanie 10 % zádržného z každej priebežnej platby, či negatívny dopad navrhovaných pravidiel oprávnenosti DPH. EK navrhuje v rámci politiky súdržnosti DPH ako oprávnený výdavok len pri projektoch do výšky 5 mil. EUR. Vzhľadom na povahu a objem investičných projektov na SR (zvyčajne nad 5 mil. EUR) bude SR požadovať, aby bola DPH oprávneným výdavkom projektu v prípade, ak nebude možný odpočet DPH. V rámci riadiacich a kontrolných systémov SR podporuje zabezpečenie fungovania horizontálnych aktivít, ako je napr. fungovanie orgánu auditu, orgánu plniaceho účtovnú funkciu, koordinačného orgánu a pod., ktorých funkciu nie je možné nadviazať na výkonnosť operačného programu. Uvedená problematika bude mať negatívny dopad aj na programy Interreg/Európska územná spolupráca (EÚS). Zároveň SR podporuje zachovanie možnosti dezignácie národných kontrolórov v rámci programov Interreg.

3) **Výrazné zjednodušenie pravidiel pre realizáciu projektov spolufinancovaných z rozpočtu EÚ a zosúladenie horizontálnych pravidiel naprieč fondmi a nástrojmi.** Cieľom SR je okrem všeobecného zjednodušenia aj zrovnoprávnenie podmienok medzi centrálne riadenými finančnými nástrojmi a finančnými nástrojmi na národnej úrovni (najmä pri InvestEU a Európskych investičných a štrukturálnych fondoch) a výraznejšia výsledková orientácia naprieč celým rozpočtom EÚ (využívanie zjednodušených foriem financovania bez potreby dokladovania každého výdavku) s priemetom na procesy

finančného riadenia pri zabezpečení dostatočnej úrovne kontroly s cieľom zabráneniu vzniku neoprávnených výdavkov. **SR však požaduje vylúčenie fondov pre oblasti vnútra a spravodlivosti (JHA) zo Všeobecného nariadenia a ponechanie súčasného stavu**, t.j. samostatné horizontálne nariadenie pre tieto fondy, keďže JHA fondy sú veľmi špecificky orientované a navrhované pravidlá predstavujú zvýšenú administratívnu záťaž a skomplikovanie poskytovania finančných prostriedkov z týchto fondov.

4) **Zachovanie silnej pozície politiky súdržnosti a udržanie jej percentuálneho pomeru na čo najvyššej úrovni na celkovom rozpočte EÚ vo VFR po roku 2020** ako kľúčovej investičnej politiky EÚ na podporu rastu a zamestnanosti. Je dôležité, aby politika súdržnosti i naďalej plnila svoju základnú úlohu, ktorou je konvergencia – približovanie menej rozvinutých regiónov krajín k priemeru EÚ. Politika súdržnosti by mala zostať otvorená pre všetky regióny EÚ, ale menej rozvinuté regióny by mali byť podporované intenzívnejšie. SR považuje navrhované zníženie svojej alokácie prostriedkov politiky súdržnosti (-21,7 % v stálych cenách) za neprimerane vysoké. SR súčasne uznáva európsku územnú spoluprácu ako významnú súčasť politiky súdržnosti, ktorá prispieva k zlepšovaniu spolupráce medzi krajinami, územnej súdržnosti, vytváraniu dlhodobých partnerstiev medzi európskymi regiónmi a k posilneniu európskej identity a spoločných európskych hodnôt.

5) **Zachovanie dostatočných a primeraných zdrojov pre Spoločnú poľnohospodársku politiku a urýchlenie konvergencie priamych platieb.** SR nepodporuje navrhované výrazné zníženie rozpočtu Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka a Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu. Zníženie finančnej alokácie pre Spoločnú poľnohospodársku politiku bude mať na SR výrazný dopad ako v oblasti pôdohospodárstva tak i v oblasti ochrany životného prostredia. Osobitne navrhované zníženie prostriedkov pre rozvoj vidieka o viac ako 26 % bude pôsobiť negatívne na ďalší rozvoj vidieka a zabrzdí jeho ekonomickú a sociálnu konvergenciu. Dlhodobou prioritou SR je vyrovnať resp. znížiť historické rozdiely pri výpočte priamych platieb na hektár medzi členskými štátmi a urýchliť tak vonkajšiu konvergenciu priamych platieb. Zrovnoprávnenie postavenia farmárov v EÚ pri prideľovaní priamych platieb z rozpočtu EÚ po zohľadnení ekonomicky objektívnych kritérií je veľmi dôležité z pohľadu konkurencieschopnosti farmárov v rámci EÚ. Urýchlenie vonkajšej konvergencie priamych platieb považujeme za predpoklad efektívnej a spravodlivej spoločnej poľnohospodárskej politiky. Navrhovanú úroveň, ako aj tempo vonkajšej konvergencie považujeme preto za málo ambiciózne, keďže do roku 2027 by sa mali priame platby slovenských farmárom dostať len na úroveň cca 84 % priemeru EÚ.

6) **Brexit dáva výnimočnú príležitosť, aby sa EÚ zbavila všetkých rabatov a výnimiek** v prospech niekoľkých členských štátov a túto príležitosť by sme nemali premeškať. Elimináciu nadmerných negatívnych rozpočtových pozícií je potrebné riešiť transparentne a čo najjednoduchšie.

7) **Kondicionality a kritériá, ktoré podmieňujú využívanie zdrojov z jednotlivých politík a nástrojov EÚ musia byť proporčné, relevantné a v súlade s právnym rámcom EÚ**. SR je otvorená diskusii o kondicionalitách napomáhajúcich k plneniu cieľov príslušných politík. Podporujeme prepojenie politiky súdržnosti a európskeho semestra.

3.2 Dôležité pozície SR na rokovania o VFR 2021 – 2027

Príjmová strana rozpočtu Európskej únie

- **SR podporuje jednoduchý a spravodlivý systém vlastných zdrojov EÚ. Jadro vlastných zdrojov by mali tvoriť príspevky členských štátov založené na HND a výbere cla.** Zjednodušovanie výpočtu, výberu vlastných zdrojov a odstránenie rôznych výnimiek je základom pre jednoduché a efektívne financovanie spoločných aktivít EÚ. SR podporuje tiež zníženie nákladov z výberu cla, ktoré si ponechávajú členské štáty, z 20 % na 10 %. **Podporujeme odstránenie vlastného zdroja založeného na DPH, resp. jeho zachovanie v súčasnej podobe.** Návrh EK na zjednodušenie zdroja založeného na DPH by síce priniesol zníženie administratívnej záťaže, no jeho prevedenie by nebolo spravodlivé pre štáty, ktoré iba v obmedzenej miere využívajú možnosť znížených sadzieb DPH, a preto ho nepodporujeme.
- **SR je otvorená diskusii o nových vlastných zdrojoch, pričom požaduje najmä transparentný a spravodlivý systém.** Z prvotnej analýzy nových vlastných zdrojov EÚ – príjem z harmonizovaného základu dane právnických osôb (CCCTB), odvod zo systému EÚ na obchodovanie s emisiami (ETS) a odvod na základe množstva nerecyklovaných plastových obalov – vyplýva ich mierne negatívny dopad na SR. Absolútny objem nových vlastných zdrojov nie je markantný, a preto aj väčší podiel SR na ich výbere nemá veľký vplyv na celkový príspevok SR do rozpočtu EÚ**.** Návrh na environmentálne príspevky je pre SR **finančne nevýhodný**, keďže podiel SR na týchto zdrojoch **prevyšuje priemerný podiel SR na financovaní rozpočtu**. Problematickým je najmä presmerovanie časti výnosov z ETS do rozpočtu EÚ, čo nemá motivačný charakter a príjmy z tohto zdroja nie sú stabilné a predvídateľné (vysoká volatilita ceny emisných povoleniek). V prípade dane z nerecyklovaných plastových obalov je podiel SR na jej výbere iba tesne nad priemerom a berúc do úvahy nepriame pozitívne dopady na životné prostredie, je akceptovateľný. Vzhľadom na stav rokovaní k CCCTB je celková realizovateľnosť prepojenia CCCTB na rozpočet EÚ otázna.

Výdavková strana rozpočtu Európskej únie

Výdavková kapitola I. – Jednotný trh, inovácie a digitalizácia

- **Podporujeme navýšenie prostriedkov na program Horizont Európa pre vedu, výskum a inovácie, avšak navrhujeme, aby sa okrem kritéria excelentnosti a európskej pridanej hodnoty zohľadnilo aj kritérium sociálno-ekonomického dopadu projektov ako jedného z hlavných kritérií.** Navýšenie prostriedkov na program Horizont Európa sa dá vnímať pozitívne z hľadiska podpory európskej konkurencieschopnosti a udržateľného rastu. Dodatočné zdroje by mali umožniť financovanie projektov, ktoré boli vyhodnotené ako excelentné, avšak nemohli byť financované z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov, preto tu predpokladáme zvýšenie čerpania aj pre slovenské výskumné tímy. Bude však potrebné zabezpečiť znižovanie rozdielov medzi členskými štátmi EÚ a výskumníkmi z jednotlivých členských štátov EÚ v ich zapájaní sa do výskumných a inovačných aktivít, napr. prostredníctvom kritéria geografickej rovnováhy. Z pohľadu SR bude pri hodnotení projektov veľmi dôležitá diskusia o spravodlivom systéme odmeňovania, ktorý sa dá zabezpečiť zavádzaním jednotkových nákladov alebo minimálnej hodinovej sadzby. Za dôležité tiež považujeme zabezpečenie synergie a komplementarity Horizontu Európa s ďalšími programami, najmä politikou súdržnosti.

- **Podporujeme zjednodušenie centrálne riadených finančných nástrojov a ich zlúčenie do fondu InvestEU s jednotným systémom pravidiel, ktorý by mal na základe záruky z rozpočtu EÚ vo výške 38 mld. EUR mobilizovať dodatočné zdroje až do výšky 650 mld. EUR.** Pre SR je kľúčové, aby bola zachovaná doplnkovosť Programu InvestEU a nedochádzalo ku konkurencii s finančnými nástrojmi na národnej úrovni. Pri vyjednávaní fondu InvestEU budeme podporovať vyrovnanie podmienok medzi centrálne riadenými finančnými nástrojmi a finančnými nástrojmi na národnej úrovni spolufinancovanými z politiky súdržnosti.

- **Zámerom SR je dobudovanie základnej siete TEN-T s dôrazom na cestnú infraštruktúru (výstavbu diaľnic a rýchlostných ciest a výstavbu a modernizáciu ciest I. triedy) a na podporu mestskej mobility.** Pri infraštruktúrnych projektoch bude potrebné presadiť jasnejšie jednotné pravidlá pre oprávnenosť výdavkov, presnejšie vymedzenie postavenia členského štátu v procese prípravy a implementácie projektov, ako aj presadzovanie predrezervovania národnej obálky na projekty v čo najvyššej možnej miere.

- **SR podporuje vytvorenie programu Digitálna Európa s cieľom zvýšiť konkurencieschopnosť EÚ a posilňovať strategické európske digitálne kapacity.** Podporujeme najmä rozvoj elektronických služieb verejnej správy, vysokokvalitné miestne bezdrôtové pripojenia, efektívnejšie využívanie dát vo verejnej správe a ich sprístupňovanie občanom. No pri zavádzaní informačných technológií do každodenného života sa zvyšuje i hrozba zneužívania dát v kybernetickom priestore. Kybernetická bezpečnosť nepozná hranice a jej zabezpečenie má cezhraničný vplyv, preto SR zdôrazňuje potrebu lepšej koordinácie výskumu a vývoja informačných technológií a budovania kompetenčných centier. Kľúčovým bude nastavenie efektívneho a synergického mechanizmu vzájomného spolufinancovania jednotlivých cieľov z ostatných nástrojov VFR ako sú štrukturálne fondy (najmä Európsky fond regionálneho rozvoja), program NPE – časť Digitalizácia ako aj program Horizont Európa. Pre úspešný rozvoj európskeho jednotného digitálneho trhu a rýchlejšieho napredovania digitálnej transformácie ekonomického priestoru je potrebné podstatne viac investovať do rozvoja a zvyšovania digitálnych kompetencií občanov, zamestnancov a znevýhodneným skupinám obyvateľstva. Zvýšenie alokácie pre túto časť programu Digitálna Európa zníži riziko zaostávania Európy oproti USA a Číne. Navrhovaný rozpočet na získanie zručností vo výške takmer 700 miliónov eur (čo predstavuje približne 7 % celkovej sumy programu vo výške 9,2 miliardy eur) je nedostatočný vzhľadom na vysoké náklady na takéto špecializované školenia / kurzy. Digitálne zručnosti majú veľký význam pre transformovanie európskych podnikov do digitálnej sféry. SR podporuje navýšenie navrhovaného rozpočtu pre tento program najmä čo sa týka časti zvyšovania a získavania digitálnych zručností.

Výdavková kapitola II. – Súdržnosť a hodnoty

- **Podporujeme udržanie zamerania politiky súdržnosti na svoju základnú úlohu, ktorou je približovanie zaostalejších regiónov krajín k priemeru EÚ prostredníctvom hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti.** V súčasnom návrhu EK je badateľný posun v cieľoch politiky súdržnosti z konvergencie na podporu ekonomickej transformácie regiónov vyspelejších členských štátov. EK navrhuje najväčšie redukcie prostriedkov v politike súdržnosti pre menej rozvinuté krajiny EÚ,

v čom vidíme závažný politický problém. SR sa bude zasadzovať za zachovanie pôvodnej úlohy politiky súdržnosti.

- **SR podporuje Európsku územnú spoluprácu (EÚS) ako dôležitú súčasť politiky súdržnosti EÚ a preferuje zachovanie troch línií v rámci cieľa EÚS** tak, ako je tomu v rámci súčasného programového obdobia 2014-2020 (cezhraničná, nadnárodná a medziregionálna spolupráca). Nespochybniteľná pridaná hodnota EÚS je argumentom na navýšenie alokácie EÚS nad rámec sumy, ktorú navrhuje Európska komisia. SR podporuje tiež zvýšenie podielu cezhraničnej spolupráce a medziregionálnej spolupráce na rozpočte EÚS. SR podporuje, aby bola finančná alokácia súvisiaca s medziregionálnou iniciatívou na podporu inovatívnych investícií (nový komponent 5) presunutá pod návrh nariadenia o EFRR, a to bez nároku na ďalšie zníženie finančnej obálky pre európsku územnú spoluprácu, osobitne cezhraničnú spoluprácu a medziregionálnu spoluprácu, na obdobie 2021 – 2027.

- **Podporujeme zachovanie alokácie pre Kohézny fond (KF) a proporčné odvádzanie príspevkov z KF do NPE**. KF je kľúčovým nástrojom politiky súdržnosti, ktorý je určený pre krajiny s HDP nižším ako 90 % priemeru EÚ27, čiže 15 krajín vrátane SR. Jeho neproporčné zníženie o navrhovaných 37 % (v bežných cenách) by malo veľmi negatívny dopad na financovanie, najmä infraštruktúrnych a environmentálnych projektov v SR.

- **SR požaduje dostatočnú mieru flexibility pri tematickej koncentrácii, pričom je potrebné sa orientovať na menší počet cieľov bez povinného ohraničenia a povinných minimálnych limitov pre jednotlivé ciele politiky, či fondy EÚ, resp. určenie ohraničení a limitov pre jednotlivé ciele politiky na základe bilaterálnej dohody medzi členským štátom a EK.** SR nepodporuje striktnú tematickú koncentráciu. Tá závažne obmedzuje využitie fondov pre potreby SR a môže prekračovať absorpčnú kapacitu regiónov SR v určitej tematickej oblasti. Politika súdržnosti by už tak nebola schopná reagovať na špecifické potreby jednotlivých členských krajín, preto podporujeme stanovenie tematickej koncentrácie na základe bilaterálnych rokovaní medzi členským štátom a EK. SR zároveň považuje oblasť ochrany životného prostredia a boja proti zmene klímy za prierezovú oblasť a je si vedomá záväzkov vyplývajúcich z Parížskej dohody a Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj.

- **SR nepodporuje aplikáciu dvojfázového programovania**, t. j. na začiatku programového obdobia a v jeho polovici na základe výsledkov dosiahnutých do konca roku 2024, keďže tento návrh predstavuje kratší časový rámec na implementáciu veľkých investičných projektov. SR podporuje posilnenie strategického plánovania a zachovanie stabilného prostredia pre intervencie z fondov a nástrojov EÚ počas celého programového obdobia 2021 – 2027.

- **SR podporuje zlúčenie 5 nástrojov do Európskeho sociálneho fondu plus (ESF+)**, čím by sa mala zabezpečiť integrovanejšia a cielenejšia podpora k výzvam v oblasti zamestnania a sociálnej oblasti.

- **SR nesúhlasí s povinnosťou zasielať EK kumulatívne výkazy za každý program fondov politiky súdržnosti v periodicite dvoch mesiacov.** SR víta celkové zjednodušenie pravidiel, avšak povinnosť zasielať EK v elektronickej podobe kumulatívne údaje za každý program v periodicite dvoch mesiacov je, najmä v prípade zlučovaného nástroja ako ESF+, administratívne mimoriadne náročné. SR si uvedomuje potrebu zviditeľňovania aktuálnych agregovaných výsledkov politiky súdržnosti EÚ, ale požaduje menej časté vykazovanie údajov.

- **SR podporuje a aj po roku 2020 bude využívať mechanizmus návratných foriem financovania pomoci a podpory využitím finančných nástrojov** riadených a implementovaných na národnej úrovni prostredníctvom osvedčených národných agentúr.

- **SR podporuje princíp dobrovoľnosti v rámci využitia navrhovaného Programu pre podporu reforiem.** SR súhlasí s metodológiou stanovenia maximálneho finančného príspevku pre členský štát na báze počtu obyvateľov každého členského štátu. Podporujeme tiež čo najmenšiu administratívnu záťaž a transparentné vyhodnocovanie stanovených kritérií.

- **SR víta vytvorenie Fondu pre spravodlivosť, práva a hodnoty ako aj navýšenie prostriedkov na programy Európsky zbor solidarity, Erasmus+ či Kreatívna Európa.** V prípade Kreatívnej Európy pre podprogram MÉDIÁ však navrhujeme, aby sa kládol väčší dôraz na posudzovanie špecifík rôznych trhov s prihliadnutím na geografické a jazykové obmedzenia, ako aj na zavedenie vhodných nástrojov na podporu žiadateľov z krajín s nízkou audiovizuálnou kapacitou.

Výdavková kapitola III. – Prírodné zdroje a životné prostredie

- **SR nepodporuje zavádzanie finančných stropov pre príjmy poľnohospodárskych fariem/podnikov (tzv. *capping*)**. Návrh EK predkladá povinné stropovanie na úrovni 100 tis. EUR na žiadateľa a súčasne uplatnenie degresivity od súm vo výške 60 tis. EUR. Vzhľadom na zdedenú štruktúru nášho poľnohospodárstva, SR zaujíma negatívne stanovisko voči navrhovanému spôsobu stropovania a degresivity priamych platieb, ktorý považujeme za diskriminačný a vedúci k znižovaniu príjmov fariem a na nich hospodáriacich farmárov, ako aj k znižovaniu ich konkurencieschopnosti. Presadzujeme, aby uplatňovanie tohto nástroja bolo pre členské štáty na dobrovoľnej báze.

- **Podporujeme uplatňovanie jednotnej miery spolufinancovania Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka pri intervenciách, ktoré podporujú ekonomickú výkonnosť poľnohospodárskych podnikov.** Zachovanie transparentnej Spoločnej poľnohospodárskej politiky s jednotnou mierou národného spolufinancovania je spolu s vyrovnávaním historických rozdielov pri výpočte priamych platieb na hektár medzi členskými štátmi predpokladom zrovnoprávnenia postavenia farmárov v EÚ. Národné spolufinancovanie v súčasnom intervale 20-70 % vedie k umelému narúšaniu konkurencieschopnosti farmárov. SR preto podporuje zavedenie jednej pevnej miery národného spolufinancovania, rovnakej pre všetky členské štáty (individuálne pre každú kategóriu regiónov).

- **SR podporuje efektívne napĺňanie všetkých troch stanovených všeobecných cieľov SPP po roku 2020**, ako sú definované v článku 5 návrhu nariadenia o SPP. SPP po roku 2020 by mala prispieť k udržateľnej kultivácii krajiny a efektívnemu využívaniu zdrojov, k udržateľnému a konkurencieschopnému poľnohospodárskemu sektoru, hospodárskej a sociálnej konvergencii regiónov a tvorbe pracovných miest s čo najnižším dopadom na životné prostredie a zmenu klímy.

- **Prioritou SR je aktívne prispievať k napĺňaniu cieľov Parížskej dohody,** ktorá bola prijatá počas konferencie zmluvných strán Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy, **Dohovoru o biologickej diverzite** a **Agendy Organizácie Spojených národov pre udržateľný rozvoj do roku 2030**, a to zameraním sa na udržateľné využívanie a efektívnu ochranu prírodných zdrojov,

zmierňovanie zmeny klímy a adaptáciu na negatívne dopady zmeny klímy ako aj prechodom na zelené a obehové hospodárstvo.

- **Prioritou SR v oblasti životného prostredia je navýšenie programu LIFE a výhodnejšie postavenie členských krajín, s vysokým podielom území Natura2000.** SR víta a podporuje zvýšenie alokácie programu LIFE pre programové obdobie 2021 – 2027 o 2 mld. EUR, avšak žiada o jeho ďalšie navýšenie z dôvodov: a) v EÚ stratégii ochrany biodiverzity, ktorá je záväzkom EÚ a jej členských štátov na plnenie globálneho Dohovoru o biologickej diverzite boli stanovené ambiciózne ciele, ktorých dosiahnutie vyžaduje dostatočné obdobie a finančné prostriedky; b) mimoriadna úspešnosť a efektívnosť programu LIFE v predchádzajúcich programových obdobiach; c) nedostatok prostriedkov pre ochranu prírody v prípade zníženia alokácie na 2. pilier Spoločnej poľnohospodárskej politiky a najmä zníženia 2. piliera a financií na rozvoj vidieka. Vítame pridelenie najväčšej časti rozpočtu programu LIFE (39,45 %) na oblasť podpory Príroda a biodiverzita, avšak požadujeme jeho zvýšenie min. na 50 % z dôvodu vysokého záujmu o túto prioritnú oblasť zo strany slovenských žiadateľov. S cieľom i naďalej efektívne podporovať súčinnosť inštitúcií ochrany prírody s ďalšími zainteresovanými subjektmi pri ochrane území európskeho významu, SR bude chcieť presadiť zvýhodňovanie členských štátov, ktoré majú vysoký podiel území Natura 2000, keďže tieto majú relatívne vyššie náklady na realizáciu ochranárskych aktivít na predmetných územiach.

Výdavková kapitola IV. – Migrácia a riadenie hraníc

- **Podporujeme výrazné navýšenie prostriedkov na oblasť migrácie, riadenia hraníc a zefektívnenie azylového systému v EÚ. Vítame vytváranie nových nástrojov ako je Fond pre integrované riadenie hraníc, Fond pre azyl a migráciu a posilnenie Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž.** SR podporuje najmä efektívny azylový systém, vrátane informačných balíkov a kampaní na zvyšovanie informovanosti o legálnych migračných kanáloch do EÚ a o rizikách nelegálneho prisťahovalectva, ako aj zabezpečenie účinného a udržateľného návratu prostredníctvom zlepšenia infraštruktúry, budovania kapacít a v zvyšovaní informovanosti o vhodných legálnych imigračných kanáloch a o rizikách nelegálneho prisťahovalectva. Rovnako podporujeme budovanie kapacít na vykonávanie kontrol a dozoru na vonkajších hraniciach vrátane predchádzania a odhaľovania cezhraničnej trestnej činnosti a to pomocou obnovy infraštruktúry vrátane technického vybavenia určeného na vykonávanie colných kontrol tovaru, zriadením a prevádzkou rozsiahlych informačných systémov v oblasti spoločnej vízovej politiky, ako aj odbornej prípravy zamestnancov zapojených do spoločnej vízovej politiky a konzulárnej spolupráce.

Výdavková kapitola V. – Bezpečnosť a obrana

- **Prioritou SR je i naďalej pokračovať v primeranom financovaní vyraďovania Jadrovej elektrárne Jaslovské Bohunice V1 a znížiť navrhovanú mieru národného spolufinancovania.** Spolufinancovanie vyraďovania JE V1 predstavuje pokračovanie záväzku EÚ vyplývajúceho z Prístupovej zmluvy SR do EÚ súvisiaceho s predčasným odstavením dvoch blokov JE V1, ako aj určitej miery solidarity s priamymi a nepriamymi hospodárskymi ako aj sociálnymi následkami uvedeného predčasného odstavenia. SR má záujem o navýšenie aktuálne navrhovanej podpory EÚ (55 mil. EUR v bežných cenách) do výšky chýbajúcich finančných prostriedkov, t. j. 90 mil. EUR v bežných cenách. Ďalším zásadným bodom je presadiť zníženie navrhovanej miery národného spolufinancovania, ktorá je bezprecedentne navrhovaná vo výške až 50 %. V tomto smere je potrebné vziať do úvahy najmä tú skutočnosť, že SR končí

vyraďovanie JE V1 v roku 2025 a stanovenie príliš vysokej miery národného spolufinancovania môže predstavovať bariéru pri dodržaní deklarovaného termínu vyradenia. Navyše ide o novú iniciatívu, ktorá neexistovala od začiatku podpory vyraďovania (a je predstavená práve v záverečnej fáze vyraďovania) a môže podstatným spôsobom zasiahnuť plánovanie a manažment dlhodobých už prebiehajúcich projektov.

- **SR víta posilnenie Fondu pre vnútornú bezpečnosť, čo umožní flexibilnejšie a účinnejšie plniť úlohy v prioritných oblastiach bezpečnosti, ktorými sú boj proti terorizmu a radikalizácii, boj proti závažnej a organizovanej trestnej činnosti, boj proti počítačovej kriminalite a ochrana obetí trestných činov.** SR podporuje posilnenie kapacít v oblasti boja proti závažnej a organizovanej trestnej činnosti a predchádzania trestnej činnosti aj prostredníctvom zvyšovania forenzných inštitucionálnych kapacít; udržiavanie národných informačných systémov v aktuálnom stave, v súlade s relevantným právnym základom a ich interoperabilitu s IT systémami EÚ a zvyšovanie odborných a technických kapacít v boji proti terorizmu, akýmkoľvek formám extrémizmu a radikalizácie v kybernetickom priestore, boji proti obchodovaniu s omamnými a psychotropnými látkami a prekurzormi, zbraňami a inými nezákonnými tovarmi ako aj v boji proti environmentálnej kriminalite.

- **SR víta vytvorenie Európskeho obranného fondu venovaného rozvoju obranných spôsobilostí a obrannému výskumu v rámci VFR 2021 – 2027.** Pri Programe rozvoja európskeho obranného priemyslu bude dôležité využiť možnosti spolufinancovania pre projekt Stálej štruktúrovanej spolupráce (PESCO) vedený SR *Indirect Fire Support – EuroArtillery*. V tomto kontexte bude na národnej úrovni potrebné podporovať priemyselné/výskumné konzorcium uchádzajúce sa o finančnú podporu.

Výdavková kapitola VI. – Susedstvo a svet

- **SR podporuje navýšenie rozpočtu pre vonkajšie činnosti, keďže má záujem o posilnenie úlohy EÚ ako globálneho hráča.** V rámci zmien architektúry vonkajších vzťahov prostredníctvom nového zlúčeného Nástroja susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce (NDICI), žiadame **zachovanie samostatného rozpočtového Nástroja európskeho susedstva**. Z hľadiska výšky vyčlenených financií bude SR presadzovať, aby na bezprostredné susedstvo EÚ boli vyčlenené prostriedky, ktoré zachovajú prioritné postavenie týchto krajín a rovnako dokážu pokryť všetky prioritné sféry spolupráce s týmito partnerskými krajinami. **Podporujeme tiež zachovanie súčasného mimorozpočtového postavenia Európskeho rozvojového fondu** (ERF). Zachovanie ERF mimo rozpočtu EÚ prispeje k flexibilnejšiemu programovaniu a čerpaniu prostriedkov pre prijímateľské štáty (ACP), ktoré majú často nedostatočné skúsenosti s realizáciou projektov. Taktiež vykazovanie oficiálnej rozvojovej zahraničnej pomoci (ODA) je pre prispievateľské, t. j. členské štáty EÚ jednoduchšie a jednoznačnejšie v prípade ponechania ERF mimo rozpočtu EÚ.

- **SR podporuje navýšenie financovania projektov v rozvojových krajinách**, ktoré majú za cieľ eliminovať extrémne dopady zmeny klímy predovšetkým v regiónoch subsaharskej Afriky, Blízkeho východu a Afrického rohu, ako aj ďalších potenciálnych príčin neregulárnej migrácie.

Výdavková kapitola VII. – Európska verejná správa

- **SR podporuje efektívny, jednoduchý a transparentný systém administratívnych výdavkov v rámci verejnej správy inštitúcií EÚ.** Vidíme potenciál na ďalšie zvyšovanie efektívnosti a úspor v rámci európskej administratívy, no nebudeme

podporovať veľké škrty administratívnych výdavkov za cenu zhoršenia kvality práce jednotlivých inštitúcií a nedodržiavania geografickej rovnováhy.

Mimorozpočtové výdavky

- **SR vo všeobecnosti podporuje zriadenie Európskeho nástroja stabilizácie investícií** (EISF) **ostávame však otvorení aj ďalším návrhom na vytvorenie fiškálnej kapacity pre eurozónu**. Z hľadiska podmienenosti využívania EISF podporujeme kritériá oprávnenosti, ktoré umožňujú čerpanie iba fiškálne zodpovedným štátom. Budeme preto požadovať jasnú definíciu metodiky posudzovania súladu s pravidlami Paktu stability a rastu a plnenia odporúčaní v rámci Európskeho semestra. SR dlhodobo podporuje vytvorenie nástroja makroekonomickej stabilizácie pre eurozónu, ktorý považujeme za potrebný prvok pre zvýšenie stability a odolnosti HMÚ. SR, ako malá otvorená ekonomika, je obzvlášť citlivá na hospodárske výkyvy v eurozóne i mimo nej. Pri absencii kontroly nad monetárnou politikou by centrálny makroekonomický stabilizačný nástroj pomohol SR prípadné šoky lepšie absorbovať.

4. Inštitucionálny rámec

EK zverejnila návrh VFR 2021 – 2027 dňa 2. mája 2018 a následne od 29. mája do 14. júna postupne zverejňovala legislatívne návrhy pre jednotlivé sektorové politiky. Rokovania v rámci Rady EÚ začali počas bulharského predsedníctva (1. polrok 2018), na čo plynulo nadviazalo i rakúske predsedníctvo (2. polrok 2018) s ambíciou dosiahnuť dohodu aj s Európskym parlamentom do volieb do Európskeho parlamentu v máji 2019, čiže počas rumunského predsedníctva (1. polrok 2019). Táto ambícia sa javí ako technicky možná, no z politického hľadiska veľmi málo pravdepodobná. Samotné výsledky volieb do Európskeho parlamentu môžu signifikantným spôsobom ovplyvniť charakter a dynamiku negociácií o VFR, pričom realisticky možno očakávať dosiahnutie dohody o VFR v 2. polovici roka 2019, resp. 1. polovici roka 2020.

Legislatívne dokumenty definujúce financovanie programov a cieľov EÚ po roku 2020 (nariadenie Rady EÚ a Európskeho parlamentu o VFR 2021 – 2027 a medziinštitucionálna dohoda medzi Európskym parlamentom, Radou EÚ a EK o rozpočtových záležitostiach a riadnom finančnom hospodárení) budú opäť schvaľované podľa ustanovení Zmluvy o fungovaní EÚ (ZFEÚ). Vyššie uvedené sekundárne právne akty EÚ podliehajú v zmysle článku 312 ZFEÚ jednomyseľnému súhlasu Rady EÚ. To znamená, že platnosť a účinnosť týchto dokumentov je možná len za predpokladu, že sa najneskôr do 31. 12. 2020 dospeje ku kompromisu, ktorý odsúhlasí Európsky parlament a proti ktorému nebude hlasovať žiaden z členských štátov Európskej únie.

V rámci Rady EÚ má primárnu zodpovednosť za VFR 2021 – 2027 Rada pre všeobecné záležitosti (GAC). GAC poverila prerokúvaním problematiky VFR 2021 – 2027 Výbor stálych predstaviteľov (COREPER). Na technickej úrovni o VFR 2021 – 2027 diskutuje Ad Hoc pracovná skupina pre VFR 2021 – 2027.

Na úrovni GAC, Coreper a Ad Hoc pracovnej skupiny pre VFR 2021 – 2027 sa uskutočnia vyjednávania k VFR ku kľúčovým politickým a finančným záležitostiam EÚ. Dohoda na úrovni Rady bude potvrdená v záveroch Európskej rady. Po dohode v Rade budú nasledovať rokovania s Európskym parlamentom. Samotný sekundárny právny akt bude v zmysle článku 312 ZFEÚ (Lisabonská zmluva) formalizovaný v spoločnom nariadení inštitúcií EÚ k VFR a v medziinštitucionálnej dohode.

Detailné sektorové záležitosti budú predmetom paralelných vyjednávaní na úrovni jednotlivých sektorových pracovných skupín a rád ministrov EÚ, ako aj pracovných skupín EK. Výsledkom budú konkrétne sektorové legislatívne akty, t. j. nariadenia, smernice a rozhodnutia Rady, Európskeho parlamentu a EK. Jednotlivé sektorové oblasti pritom musia akceptovať výsledky vyjednávaní k VFR na úrovni Ad Hoc pracovnej skupiny pre VFR 2021 – 2027, Coreperu a Rady GAC.

Na národnej úrovni SR je koordinátorom rokovaní o VFR 2021 – 2027 Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR. Záležitosti k VFR sú prerokovávané v rámci strategickej úrovne Komisie pre európske záležitosti na úrovni generálnych riaditeľov, ktorej členmi sú zástupcovia všetkých príslušných ministerstiev a ústredných orgánov štátnej správy.